

POLSKA
RZECZPOSPOLITA
LUDOWA

URZĄD
PATENTOWY
PRL

OPIS PATENTOWY PATENTU TYMCZASOWEGO

Patent tymczasowy dodatkowy
do patentu nr _____

Zgłoszono: 15.03.79 (P. 214212)

Pierwszeństwo: _____

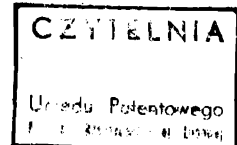
Zgłoszenie ogłoszono: 24.03.80

Opis patentowy opublikowano: 30.11.1981

111915

Int. Cl.².

A01N 9/02

Twórcy wynalazku: Rajmund Ryś, Łucja Fornal, Jerzy Urbańczyk,
Józef Fornal, Tadeusz Knaut, Irena Usajewicz

Uprawniony z patentu tymczasowego: Akademia Rolniczo-Techniczna,
Olsztyn (Polska)

Środek do konserwacji wilgotnego ziarna zbóż i nasion roślin strączkowych

Przedmiotem wynalazku jest środek do konserwacji wilgotnego ziarna zbóż, zwłaszcza jęczmienia, pszenicy, żyta, kukurydzy oraz nasion roślin strączkowych takich jak: bobik, łubin, groch pastewny, zbieranych kombajnami a przeznaczonych głównie na paszę do żywienia trzody chlewnej i bydła.

Znanym i stosowanym środkiem do konserwacji paszowego ziarna zbóż lub nasion roślin strączkowych przeznaczonych na paszę jest kwas propionowy oraz woda amoniakalna. Znane są również wyniki badań stosowania innych konserwantów do zabezpieczenia przed pleśnieniem. Należą do nich aldehydy, estry, alkohole, ketony, terpeny i alifatyczne diole.

Powszechnie stosowany do konserwacji wilgotnej masy zbożowej kwas propionowy ma silne właściwości grzybobójcze a słabe bakteriostatyczne. Ponadto kwas propionowy jest związkiem przyspieszającym korozję powierzchni metalowych i betonowych. Oddziałuje również silnie drażniąco na skórę i błony śluzowe człowieka, a przy konserwacji na skalę przemysłową wymaga dodatkowego zabezpieczenia pod względem bezpieczeństwa pracy.

Środek do konserwacji wilgotnego ziarna zbóż i nasion roślin strączkowych zawiera:

kwasy walerianowego	39,0 – 42,0% wagowych
kwasy propionowego	4,0 – 7,0% wagowych
kwasy masłowego	12,0 – 16,0% wagowych
kwasy izomasłowego	4,0 – 5,0% wagowych
kwasy kapronowego	3,0 – 4,8% wagowych
cykloheksanolu	9,0 – 11,0% wagowych
cykloheksanu	3,5 – 4,5% wagowych
woda	25,5 – 9,7% wagowych

Środek chemiczny stosowany jako konserwant wilgotnego ziarna zbóż lub nasion roślin strączkowych oddziałuje na rodzime enzymy ziarna czy nasion oraz enzymy drobnoustrojów, w wyniku czego zahamowane są zarówno procesy oddechowe jak i rozwój grzybów.

Środek według wynalazku oddziałuje kilkakrotnie silniej na zahamowanie rozwoju grzybni i posiada wyraźną zdolność hamowania rozwoju bakterii. Ponadto ma znacznie słabszą zdolność nasilania korozji powierzchni metalowych czy betonowych, działa mniej drażniaco na skórę i błony śluzowe ludzi co ma duże znaczenie praktyczne. Środek ten nie jest toksyczny dla zwierząt co potwierdziły wyniki badań toksykologicznych.

Przykłady środka według wynalazku

Przykład I

kwase walerianowy	40,2% wagowych
kwase propionowy	5,8% wagowych
kwase izomasłowy	2,2% wagowych
kwase masłowy	14,2% wagowych
kwase kapronowy	3,4% wagowych
cykloheksanol	10,0% wagowych
cykloheksanon	3,8% wagowych
woda	20,4% wagowych

Przykład II

kwase walerianowy	41,0% wagowych
kwase propionowy	6,0% wagowych
kwase izomasłowy	3,2% wagowych
kwase masłowy	13,4% wagowych
kwase kapronowy	4,5% wagowych
cykloheksanol	9,5% wagowych
cykloheksanon	4,0% wagowych
woda	18,4% wagowych

Przykład III

kwase walerianowy	39,5% wagowych
kwase propionowy	4,5% wagowych
kwase izomasłowy	3,5% wagowych
kwase masłowy	15,0% wagowych
kwase kapronowy	3,0% wagowych
cykloheksanol	10,5% wagowych
cykloheksanon	3,5% wagowych
woda	20,5% wagowych

Sposób konserwacji środkiem według wynalazku polega na nanoszeniu go za pomocą aplikatora na wilgotne ziarno zbóż lub nasion roślin strączkowych. Dawkowanie konserwantu zależy od wilgotności ziarna lub nasion i jest przedstawione w tabeli I i II.

Tabela I

Dawkowanie mieszaniny
kwasów monokarboksylowych
w zależności od wilgotności ziarna zbóż

Wilgotność ziarna %	Dawka	
	%	kg/1 tonę
17 – 21	0,9	9
21 – 23	1,1	11
26 – 28	1,7	17
28 – 30	2,1	21
34 – 36	2,5	25
36 – 39	2,9	29

Tabela II

Dawkowanie mieszaniny
kwasów monokarboksylowych w zależności
od wilgotności nasion roślin strączkowych

Wilgotność ziarna %	Dawka	
	%	kg/1 tonę
17 – 21	1,6	9
21 – 23	1,9	19
26 – 28	2,5	25
28 – 30	2,9	29
34 – 36	3,4	34
36 – 39	3,9	39
39 – 42	4,5	45
42 – 45	4,8	48

Sposób stosowania środka według wynalazku wyjaśnia bliżej przykład.

Bezpośrednio po zbiorze kombajnem ziarno zbóż o wilgotności od 18 do 40% lub nasiona roślin strączkowych o wilgotności 20–45% z przyczepy zsypuje się na przenośnik transportujący ziarno do urządzenia aplikującego mieszaninę zgodnie ze schematem dawkowania. Z urządzenia dawkującego dobrze wymieszane ziarno zbóż lub nasiona roślin strączkowych transportuje się na uprzednio przygotowany arkusz folii i formuje pryzmę. Pryzmę po uformowaniu zabezpiecza się przed opadami deszczu dodatkową warstwą folii. Tak zakonserwowane ziarno lub nasiona można przechowywać 6–12 miesięcy. W czasie przechowywania nie zachodzą ubytki suchej masy a w wyniku oddziaływania wilgotności i konserwanta składniki ziarna lub nasion są w stanie spęcznienia, co wpływa korzystnie na wykorzystanie ich przez zwierzęta.

Zastrzeżenie patentowe

Środek do konserwacji wilgotnego ziarna zbóż i nasion roślin strączkowych, z n a m i ę n n y t y m. że jako substancję czynną zawiera mieszaninę kwasu walerianowego 39,0 – 42,0% wagowych, kwasu propionowego 4,0 – 7,0% wagowych, kwasu masłowego 12,0 – 16,0% wagowych, kwasu izomasłowego 4,0 – 5,0% wagowych, kwasu kapronowego 3,8 – 4,8% wagowych, cykloheksanolu 9,0 – 11,0% wagowych, cykloheksanu 3,5 – 4,5% wagowych, i wody 9,7 – 25,5% wagowych.